

Per què apuntar-se a un curs d'escriptura

Encara que un de vela lleugera també està bé

Mercè Sarrias

Crec que al primer taller que em vaig apuntar, ho vaig fer mig per casualitat, perquè no m'havia plantejat mai escriure teatre. Escriure novel·la sí, i encara no ho he fet, la qual cosa em porta a pensar que potser fa vint anys m'hauria d'haver apuntat a un curs de novel·la, per ser més coherent amb mi mateixa, però aquest no és un tret que em caracteritzi.

Vaig arribar a la Beckett des de l'Aula de Teatre de l'Autònoma, on havia arribat des dels tallers de teatre del meu institut (no l'Institut del Teatre, sinó un de normal). No els feia perquè volgués ser actriu, sinó perquè volia ser periodista i pensava que era una bona manera d'aprendre a estar en públic i damunt d'un escenari, perquè els llocs

públics em feien pànic (no va servir, perquè encara me'n fan).

També vaig aprendre a conduir quan tenia vint-i-vuit anys pensant que em serviria per trobar feina i no vaig agafar un cotxe fins als trenta-sis, i mai ningú, en cap feina, m'ha demanat si sabia conduir; però això no té res a veure amb el tema que ens ocupa.

Seguint aquesta línia tan coherent, després principalment he estat guionista i no he hagut de pujar a cap escenari (per sort) i m'he pogut quedar a casa escrivint tranquil·lament, que es veu que era el que volia. I gairebé sense desplaçar-me en cotxe.

De tot això es podria deduir que apuntar-se a un curs d'escriptura pot servir per descobrir la teva vocació real, encara que no n'estic del tot segura.

Quan, a la Beckett, el José Sanchis va començar amb els seus tallers i els seus exercicis, per a mi va ser un descobriment. En comptes de posar-me davant l'ordinador i autotorturar-me el cervell, podia anar a reunir-me amb unes quantes persones que s'autotorturaven a casa i compartir el que escrivíem. El punt d'autoajuda del tema no és gens menyspreable.

Després hi havia la pràctica d'escriure. El José Sanchis s'havia inventat un sistema que et permetia no caure en l'autointrospecció, sinó deixar el contingut aparent en mans d'una fórmula i «jugar» a escriure. I dic el «contingut aparent» perquè el miracle de la proposta d'escriure «A li diu a B el que C sempre ha desitjat sentir, però B li amaga» eren les vuit o nou versions d'aquesta estructura que apareixien damunt la taula el dijous següent. I en el fons de les versions de cadascú hi havia les seves preocupacions, o el tema del qual desitjàvem parlar (a ve-

gades, no coincideixen gens). Era un molt bon començament per alliberar l'escriptura i passar d'autolimitar-se.

Perquè, per a mi, un altre dels efectes benefactors d'escriure amb fórmules (per cert, hi ha gent que ho ha criticat molt, encara no he entès perquè) era saltar-me el procés d'autolimitació. Sempre, quan començo a escriure, tinc la sensació que la idea es va reduint i reduint, i moltes vegades no aconsegueixo expandir-la, perquè caic en la meua pròpia trampa tancaportes (la definició d'un tancaportes podria ser qualsevol cosa que autolimita i apaga un text).

Un exemple de tancaportes són els tòpics, el que decidim que sempre fan les persones, coses del tipus «em separo, m'enfoso, i em poso a plorar», «m'enfado i em poso a cridar», «traeixo el meu amic i em sento malament per sempre». Tots coneixem mil casos de gent que se separa i se sent eufòrica, s'enfada i parla baixet i traeixen el seu millor amic i dormen seguit per sempre més. Per tant, saltar damunt les reaccions tòpiques, perseguint ajustar-se a una fórmula,

sempre és un avantatge, com a mínim per al tipus de literatura que en general a mi m'interessa. No vull que el que escric sigui previsible, però sí lògic, dintre de la lògica del personatge i de la història, que pot ser boja, però també ha de ser coherent.

Parlo dels tallers del Sanchis perquè són els que més he fet, però en general, en tota proposta d'aprenentatge d'escriptura, hi ha idees molt interessants, com la de la relaxació, treure-li transcendència a l'escriptura i alleugerir el pes d'haver d'acabar una obra completa.

Un altre tancaportes important per a algú que comença a escriure (i moltes vegades per a algú que ja fa molts anys que ho fa, també) és la idea que s'ha d'acabar alguna cosa, que el que està escrivint ha de ser una obra completa i estrenar-se el més aviat possible, si pot ser divendres que ve. La pressa mata i és una de les principals raons per les quals un atura la cursa de fons i deixa el foli o la llibreta damunt la taula i no la torna a tocar durant mesos. No s'han d'esperar mai resultats immediats d'un procés d'escriptura.

Oblidar la necessitat de concloure el text, que estigui bé i trenqui amb tot, i adonar-se que escriure és una cosa molt lleentaa i que escriure és reescriure, és un primer pas per dedicar-s'hi (l'altre és que la situació econòmica del país on vius ho permeti, i no estic del tot convençuda que aquí ens hi puguem dedicar pròximament; bé, els que som normals, els que tenen patrimoni familiar ho podran fer com sempre han fet).

Tornant al tema: escriure en un taller et permet no pensar en la transcendència del futur ni en la necessitat d'una finalitat immediata. Si surt bé, bé; si no, també. Quin alliberament. Ho provo, ho deixo. Ho llegeixo, miro les cares i escolto els comentaris dels altres. Ho retoco. Ho torno a ensenyar, perquè això no és una obra definitiva, és només un exercici tocat per una proposta, induït per un professor, comentat per altres alumnes. Així han sortit les bases, les llavors o les idees col·laterals de moltes obres posteriors.

Un altre dels avantatges d'aterrar un dia davant d'una taula i d'un professor d'escriptura (i d'una cadira, és clar)

seria l'efecte mutació. Quan llegeixes el que has escrit davant dels altres, si tens una mica de sort, et mutes en dues persones: una és la que llegeix i l'altra, l'espectador. Jo normalment intento que llegeixi un altre, perquè sóc un desastre llegint, i aleshores em converteixo en un espectador més, no sóc jo, sinó un qualsevol que no sap res del text i que es posa a la pell dels altres que estan escoltant. És aleshores, com quan ensenyas la casa a un amic i tens la cuina bruta, que veus tots els plats i vasos que estan fora de lloc, i si tens mala sort, fins i tot sents la pudor de la pera podrida al fons de la nevera. Els defectes i les incoherències del text salten a la vista i pots tornar a fer i refer amb coneixement de causa, una cosa que es perd sempre quan un està enmig de l'elaboració de qualsevol obra: pots sortir del túnel durant uns moments i veure què nasos has estat fent fins ara. Glòria!

Per això crec que té sentit apuntar-se a un taller i té sentit la pedagogia teatral, tant com compartir l'escriptura i escoltar les opinions dels altres o anar a fer una cervesa després (això m'ha sonat a tòpic, però és veritat, recordo

molt bé la gent que va fer amb mi els primers cursos i sempre em fa il·lusió tornar-los a veure).

Encara que, com tot a la vida, la teva aparició en un curs d'escriptura sigui producte de l'atzar o de la teva incoherència, pots apostar el que vulguis que potser la canvia, o si més no, la fa més divertida. I si et pensaves que volies ser novel·lista, potser descobreixes que vols ser electricista, o a l'inrevés.

Mercè Sarrias
és dramaturga i guionista.